

De nieuwe roeden van De Vier Winden in Pieterburen

Interview met Martijn en Bob Krabbendam

Tekst en beeld: Herman Bink

Het was even zoeken. Bijna verstoep achter een huizenrij in het dorp Wagenborgen bevindt zich achter een door Martijn en zijn gezin bewoonde boerderij de loods van Restauratiewerken Krabbendam. Er zijn daar op dit moment vier man actief. Eigenaar is Martijn Krabbendam (Amsterdam 1976). Hij wordt geassisteerd door ZZP'er broer Bob Krabbendam (Woltersum 1979) en nog twee werknemers.

Als ik het bedrijf binnenkom ruik ik de aangename geur van vers bewerkt hout. Er staan verscheidene machines en gereedschappen, zakken zaagsel, potten met lijm en vernis etc. Het is duidelijk: hier wordt gewerkt. Ik zie er vakkundig bewerkte lange gladgeschaafde heklatten liggen en nog langere zoomlatten. In de ruimte ernaast hangt aan de muren keurig gerangschikt het nodige gereedschap.

Mij wordt een bakje koffie aangeboden en bij een inderhaast opgezet tafeltje kan het interview met beide broers beginnen.

Geschiedenis

Het begint allemaal met hun vader *Tom Krabendam* (1948-2012). In Leiden opgeleid tot houtzager wil hij graag zelf hout zagen om er zijn meubels van te maken. Dit ideaal wordt uiteindelijk verwezenlijkt in Woltersum. Daar wordt hij

molenaar op de *houtzaagmolen Fram*. Hij gaat met zijn gezin vlak bij de molen wonen. Tom is in bredere kringen al bekend als gitarist van de 'roemruchte' Amsterdamse band *The Outsiders* (jaren zestig).

In het begin verzorgt zijn bedrijf allerlei timmerwerk aan woningen en (historische) gebouwen en monumenten, waaronder ook molens. Als in 2010 subsidie vrij komt voor het onderhoud van molens, levert dat veel restauratiewerk op. Allereerst aan houtmolen *Fram* waar alle wielen worden vervangen.

Overname bedrijf

Na zijn plotselinge overlijden in 2012 neemt zoon *Martijn* het bedrijf over. Houtzaagmolen *Fram* was in *Martijns* kindertijd zijn speelterrein. Als jochie van vier leidde *Martijn* er al nieuwsgierige Duitse toeristen rond. Na zijn middelbareschooltijd weet hij: ik wil ook met m'n handen werken.

En dat werk bevalt *Martijn* goed. In het bedrijf van vader *Tom* kon hij zo aan de slag.

Later, in 2018, gaat broer *Bob* als ZZP'er er ook aan het werk. Hij is bedreven in computertekenen, wat goed van pas komt.

Niet alleen molens

Wat zijn bijzondere klussen geweest waaraan de broers hebben gewerkt? *Martijn*: 'Nieuwe molenwielen maken voor *De Dellen* in *Nieuw-Scheemda* valt daar zeker onder.' Daar zijn de broers het over eens. Maar ook een klus als het restaureren van de torenspits van de kerk in *Haren*. Daarvoor maakten ze een nieuwe torenspits met loden muts. 'Wij zijn niet alleen met molens bezig.'

Pieterburen

Molens worden regelmatig gecontroleerd op gebreken. Een molenvereniging kan daarbij in *Groningen* bijvoorbeeld *Wieringa Bouwadvies* inschakelen. Dat werd gedaan door *Het Groninger Landschap* eigenaar van molen *De Vier Winden* in *Pieterburen*. Constatie: restauratieonderhoud dringend nodig. *Martijn*: 'Wij werden voor deze klus benaderd. Dus zijn we daar nu druk bezig.'

Van alle molens in Groningen is dit de enige met roeden van 50 jaar oud. Ze zijn in 1973 nog gelast door Bremer. De gemiddelde levensduur van roeden is ongeveer 40 jaar. Bij intensief gebruik zelfs nog korter, want anders gaan er scheuren ontstaan wat gevaar oplevert. Dus in Pieterburen gaan we de molen van nieuwe roeden voorzien en brengen we nieuw hekwerk aan. Ook is onderhoudswerk aan de stelling nodig.'

De hekstocken zijn 2.50 m lang, de zoomlatten negen meter. Ze zijn gemaakt van *larix*hout, meest afkomstig uit Duitsland of Denemarken. Larix uit Rusland mag niet meer ingevoerd worden. Het hout blijft blank, wordt niet geschilderd of gevernist. Dan blijft het 't langst goed. Onder schilderwerk gaat hout vaak rotten. Ze pakken de zaken hier grondig aan, dat is duidelijk. Op hun internetsite staat dan ook dat ze: '..... oog hebben voor detail....gebruik maken van materialen van de

hoogste kwaliteit....klaar staan voor het herstel en/of onderhoud van uw object.'

Vervoer van de roeden

Die lange roeden moeten vervoerd worden naar de molen. Vroeger leverde dat regelmatig problemen op. Soms vervoerde men ze via het water. Was een te passeren sluisje te klein dan had men daar een oplossing voor. In de sluisdeuren werd een gat gemaakt met een speciale *roedenschuif* waardoor ze er toch doorheen kwamen. Tegenwoordig vindt vervoer plaats met grote vrachtwagens.

Bij sommige klussen schakelt het bedrijf zo nodig diverse specialisten of leveranciers in. Daarvoor hebben ze een breed netwerk tot hun beschikking. Voor De Vier Winden levert bijvoorbeeld molenbouwer Nieman uit Adorp de roeden. Hij maakt de roeden van *cortenstaal*. Het laswerk daarvoor is een secuur werkje dat ze hier in de timmerwerkplaats in Wagenborgen niet doen.

Ik ben onder de indruk gekomen van wat ik hier gezien en gehoord heb. Restauratiewerken Krabbendam is een veelzijdig en gespecialiseerd bedrijf dat onderhoudsklussen degelijk en professioneel aanpakt. Beide broers en hun personeel zetten zich daar dagelijks enthousiast voor in waardoor veel molens in de provincie Groningen kunnen blijven draaien.

